

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupíckové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **V. Y.**, zastoupen Mgr. Janem Vavříkem, advokátem se sídlem Haštalská 760/27, Praha 1, proti žalovanému: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje**, se sídlem Křížíkova 8, Praha 8, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2018, č. j. 42 A 12/2018 - 21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce podal u Krajského soudu v Praze (dále též „krajský soud“) žalobu, kterou se domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2018, č. j. KRPS-332731-25/ČJ-2018-010022. Uvedeným rozhodnutím žalovaný rozhodl, že žalobce se podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zajišťuje za účelem správního vyhoštění. Žalobce v žalobě navrhl, aby mu byl ustanoven zástupce z řad advokátů, a to konkrétně Mgr. Jindřich Lechovský.

[2] Krajský soud v záhlaví uvedeným usnesením ustanovil žalobci zástupcem Mgr. Jana Vavříka, advokáta se sídlem Haštalská 760/27, Praha 1.

II.

[3] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost. Namítá, že mu soud ustanovil jiného zástupce, než kterého ve svém návrhu označil. Žádal o ustanovení Mgr. Jindřicha Lechovského, s nímž se seznámil při poskytování bezplatné právní pomoci v zařízení pro zajištění cizinců a získal k němu důvěru, neboť právě on stěžovatele informoval o jeho situaci a možnostech dalšího postupu. V doplnění kasační stížnosti pak uvedl, že zařízení pro zajištění cizinců chybně informovalo krajský soud o tom, kým byla stěžovateli poskytována právní pomoc. Bezplatné právní poradenství mu poskytoval dne 27. 11. 2018 Mgr. Lechovský.

III.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Podstatou kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatele s tím, že mu krajský soud ustanovil jiného zástupce z řad advokátů, než kterého stěžovatel sám navrhoval.

[8] Nejvyšší správní soud k věci samé nejprve uvádí, že se uvedenou problematikou již opakovaně zabýval, a to i přímo v souvislosti s návrhem na jmenování Mgr. Lechovského, případně Mgr. Ing. Backy, kteří působí ve stejné advokátní kanceláři. Odkázat lze na rozsudky ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 As 342/2017 - 20, ze dne 31. 10. 2016, č. j. 3 As 171/2016 - 21, a ze dne 26. 7. 2018, č. j. 8 As 95/2018 - 21. Od uvedené judikatury nemá Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit, neboť nyní posuzovaná věc se s uvedenými rozsudky skutkově shoduje.

[9] K problematice ustanovení zástupce se vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 21. 9. 2009, č. j. 7 Azs 24/2008 - 141, kde konstatoval, že § 35 odst. 8 s. ř. s., stanovící, že navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát, je konkrétním projevem ústavně zaručeného širšího práva na právní pomoc v řízení před soudy (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a je nezbytný pro zachování principu rovnosti účastníků v jejich procesním postavení a možnostech.

[10] V návaznosti na výše uvedené rozšířený senát zdůraznil, že „vyhovět návrhu na ustanovení konkrétního zástupce bude namísto především tehdy, bude-li takový návrh opřen o rozumné a věcné důvody a současně nebude v rozporu s jinými hledisky, které je nezbytné při rozhodnutí o konkrétní osobě zástupce vzít v úvahu. Pokud totiž účastník řízení navrhne konkrétní osobu, která by jej měla zastupovat, obvykle tak činí z důvodů, které pokládá za rozumné a věcně oprávněné. Typicky účastník řízení navrhuje určitou konkrétní osobu

pokračování

tehdy, má-li k ní z určitých důvodů vybudován vztah důvěry, z něhož vyvozuje, že právě ona bude řádně hájit jeho zájmy. Tato důvěra přitom představuje jeden ze základních atributů vztahu mezi advokátem a jeho klientem (...). Vztah důvěry často vznikne tehdy, zabývala-li se navrhovaná osoba jako zástupce věci účastníka řízení již dříve (např. v jiném řízení před orgány veřejné moci), zastupovala-li jej v jiné jeho věci, je-li z jiných důvodů obeznána více než jiné osoby s jeho věcí či s jejími významnými aspekty nebo má-li určité specifické vlastnosti, schopnosti či dovednosti, které jsou předpokladem pro to, že by mohla ve věci účastníka řízení, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, vystupovat účinněji než jiné osoby. Takovými specifickými schopnostmi, vlastnostmi či dovednostmi může být dle rozšířeného senátu například specializace navrhovaného zástupce na určitá právní odvětví či schopnost komunikovat s účastníkem řízení v jeho mateřštině nebo jiném jazyce, kterým se dorozumí.“

[11] Shora uvedené však má podle rozšířeného senátu také své limity: „Právo účastníků řízení na ustanovení konkrétního zástupce totiž nemůže mít podobu práva absolutního. Za rozumné a věcně oprávněné důvody tak zpravidla nebude možno považovat návrh na ustanovení konkrétního zástupce jen proto, že takový zástupce je všeobecně znám (například díky tomu, že často vystupuje v médiích, nebo že se jako advokát těší vynikající pověsti). Další meze práva na ustanovení konkrétního zástupce pak zcela jistě musí existovat pro případ možného zneužití předmětného práva (opakované změny návrhu na konkrétního zástupce, zneužití práva na ustanovení konkrétního zástupce jako obstrukčního prostředku pro řízení před soudem apod.).“

[12] Rozšířený senát tak shrnul, že v situacích, kdy „navrhne účastník řízení ustanovit svým zástupcem konkrétní osobu a zjistí-li soud, že tento návrh je opřen o rozumné a věcně oprávněné důvody, pak je namístě zpravidla takovému návrhu vyhovět. Důvodem pro nevyhovění návrhu na ustanovení konkrétního zástupce mohou být především okolnosti, které svojí povahou či významem převažují nad respektováním rozumných a věcně oprávněných důvodů, které účastník uvedl ve svém návrhu. Takovými situacemi, kdy nebude vhodné návrhu na ustanovení konkrétního zástupce vyhovět, bude například to, že vzhledem k místu konání soudního řízení či k místu pobytu účastníka řízení by komunikace zástupce se soudem, s účastníkem řízení či s jinými osobami narážela na neúměrné obtíže, nebo to, že navrhovaný zástupce je toho času zaneprázdněn poskytováním právní pomoci jiným osobám a není schopen se věci účastníka řízení věnovat s potřebnou péčí.“

[13] V žalobě stěžovatel požádal o ustanovení advokáta Mgr. Lechovského s odůvodněním, že tento se zabývá cizineckou agendou, poskytuje právní pomoc v zajišťovacích zařízeních pro cizince, stěžovatel je s ním v kontaktu a s jeho případem je uvedený advokát v obecné rovině seznámen. Z uvedených důvodů má stěžovatel k Mgr. Lechovskému důvěru. V kasační stížnosti pak stěžovatel argumentuje tím, že se s Mgr. Lechovským seznámil při poskytování bezplatné právní pomoci, kde byl z jeho strany informován o dalších možnostech postupu. Dále uvedl, že mu bylo dne 27. 11. 2018 uvedeným advokátem poskytnuto bezplatné právní poradenství.

[14] Stěžovatel argumentuje především vztahem důvěry, kterou měl k Mgr. Lechovskému získat s ohledem na výše uvedené skutečnosti. Jak již bylo výše předestřeno, vztah důvěry mezi advokátem a jeho klientem rozšířený senát zdejšího soudu považuje za rozumný a principiálně věcně oprávněný důvod pro to, aby návrhu na ustanovení takového advokáta mohlo být vyhověno.

[15] I za situace, kdy se žádost o ustanovení konkrétního advokáta opírá o rozumné a věcně oprávněné důvody, mohou být důvodem pro nevyhovění takovému návrhu okolnosti, které svojí povahou či významem převažují nad respektováním těchto rozumných a věcně oprávněných důvodů. Takovou okolností může být mj. zájem na rovnoměrném ustanovování advokátů. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dospěl k závěru, že nerovnoměrné ustanovování advokátů považuje za natolik závažnou skutečnost ve smyslu rozsudku rozšířeného senátu, že odůvodňuje ustanovení jiného zástupce. Kasační soud zastává názor, že pokud by byl pouze jediný advokát ustanovován na návrh každého cizince, vedl by takový postup k neakceptovatelné monopolizaci právních služeb poskytovaných *ex officio* v oblasti cizinecké agendy (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2016, č. j. 9 Azs 19/2016 - 18, ze dne 15. 4. 2016, č. j. 9 Azs 64/2016 - 21, ze dne 1. 6. 2016, č. j. 9 Azs 111/2016 - 54, ze dne 3. 6. 2016, č. j. 10 Azs 109/2016 - 54, ze dne 14. 9. 2016, č. j. 8 Azs 182/2016 - 34, nebo rozsudky stejného soudu ze dne 31. 10. 2016, č. j. 3 As 171/2016 - 21, a ze dne 29. 6. 2017, č. j. 9 As 98/2017 - 24).

[16] Výše popsaná situace pak nastala i v nyní posuzovaném případě. Stěžovatel svou důvěru v Mgr. Lechovského v žalobě zdůvodnil pouze velmi obecným vyjádřením, že Mgr. Lechovský se zabývá danou oblastí práva, poskytuje právní pomoc v zajišťovacích zařízeních pro cizince a byl s případem stěžovatele v obecné rovině seznámen. Až při doplnění kasační stížnosti uvedl, že mu ze strany Mgr. Lechovského mělo být poskytnuto bezplatné právní poradenství. Důvěru tedy stěžovatel dovozuje především ze zaměření advokáta a jeho činnosti v zajišťovacích zařízeních pro cizince, kde se s Mgr. Lechovským setkal, přičemž došlo k jedné poradě, kde měl být uvedený advokát obecně seznámen s případem stěžovatele. Nejvyšší správní soud nepochybně, že za těchto okolností mohl vzniknout vztah důvěry mezi stěžovatelem a advokátem, ten však dle názoru Nejvyššího správního soudu nedosahuje takové intenzity, která by odůvodňovala ustanovení Mgr. Lechovského jako zástupce stěžovatele bez ohledu na další okolnosti. O jinou situaci by se jednalo, pokud by již advokát Mgr. Lechovský stěžovatele zastupoval v jiných soudních či správních řízeních, popřípadě mu dlouhodobě poskytoval právní pomoc. V posuzovaném případě je však důvěra založena především na renomé advokáta a jedné právní poradě, díky které měl být advokát v obecné rovině s případem stěžovatele seznámen. Za takové situace tak nad stěžovatelem uváděnými důvody převažuje snaha o rovnoměrné zatížení advokátů ustanovovaných *ex officio* v cizineckých věcech. V daném případě tedy není výběr ustanoveného zástupce projevem ničím neomezené soudcovské libovůle, ale opírá se o legitimní cíl spočívající v rovnoměrném ustanovování advokátů. Soudem ustanovený advokát, který se rovněž dané oblasti věnuje, není „handicapem“ v podobě absence první porady s klientem nijak omezen. Postupem krajského soudu, který stěžovateli ustanovil zástupcem jiného advokáta, než kterého on sám navrhoval, proto nebyl stěžovatel zkrácen na svých procesních právech.

[17] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[18] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení

pokračování

nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[19] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud nepřiznal odměnu za zastupování, neboť z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by učinil nějaký úkon, za který náleží odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2019

Mgr. David Hipšr
předseda senátu